

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/health-2024.3.25>

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ІННОВАЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ НАВЧАННЯ

Резунова Валерія Валеріївна,
викладач кафедри мовної підготовки та гуманітарних наук
Дніпровського державного медичного університету
ORCID: 0000-0002-2492-2101

Нашиванько Ольга Вікторівна,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри мовної підготовки та гуманітарних наук
Дніпровського державного медичного університету
ORCID: 0000-0001-9856-4397

Глобалізація та розвиток сучасних технологій зумовлюють нові вимоги до професійної підготовки майбутнього лікаря, необхідним складником якої стає іношомовна мовленнєва компетентність.

У статті здійснено спробу проаналізувати інноваційні методи формування іношомовної професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Авторками розтлумачено базові для здійсненого дослідження поняття «іношомовна професійно-мовленнєва компетентність», під якою слід розуміти інтегральну якість особистості, що містить особистісні комунікативні якості, знання про систему мови, уміння використовувати мовні поняття й засоби для ефективного спілкування в професійній сфері та «інноваційні методи навчання», які розглядаються як цілеспрямований і керований процес внесення змін в освітню практику через створення, поширення й опанування нововведень.

Розкрито значення іношомовної професійно-мовленнєвої компетентності для майбутньої професійної діяльності лікарів.

Використання YouTube-відеоматеріалів схарактеризовано як один із найефективніших методів формування іношомовної професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Авторками надано алгоритм роботи з YouTube-відеоматеріалами, який передбачає 5 етапів: I етап – вибір відеокліпу, II етап – підготовка до перегляду (pre-watching), III етап – перегляд відео (watching), IV етап – обговорення після перегляду (after-watching) та V етап – застосування вивченого лексичного матеріалу на практиці.

Доведено, що використання YouTube-відео на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням для студентів-медиків сприяє: візуалізації матеріалу, контекстуалізації, залученню уваги та гнучкості навчання. Зазначено, що для досягнення максимальної ефективності важливо правильно вибирати та інтегрувати відеоматеріали в навчальний процес.

Ключові слова: іношомовна професійно-мовленнєва компетентність, майбутні лікарі, інноваційні методи, YouTube-відеоматеріали.

Rezunova Valeriia, Nashyvanko Olha. Formation of foreign language professional communicative competence of future doctors through innovative teaching methods

Globalization and the development of modern technologies cause new requirements for the professional training of the future doctor, foreign language communicative competence becomes a necessary component of such training.

The article attempts to analyze innovative methods of forming foreign language professional communicative competence of future doctors.

The authors explained the basic concepts of the research such as “foreign language professional communicative competence”, which should be understood as an integral quality of the personality, which includes personal communicative qualities, knowledge of the language system, the ability to use linguistic concepts and tools for effective communication in the professional sphere, and “innovative teaching methods”, which are considered as a purposeful and controlled process of making changes in educational practice by creating, spreading and mastering innovations.

The importance of foreign language professional communicative competence for the future professional activity of doctors is revealed.

The use of YouTube video materials is characterized as one of the most effective methods of forming foreign language professional communicative competence of future doctors.

The authors provided an algorithm for using YouTube videos, which includes 5 stages: I stage – selection of a video clip, II stage – preparation for watching (pre-watching), III stage – video watching (watching), IV stage – discussion after watching (after-watching) and stage V – application of the learned lexical material in practice.

It has been proven that the usage of YouTube videos at English for specific purpose lessons at medical universities contributes to: visualization of the material; contextualization; attracting attention and flexibility of learning. It is noted that for achieving maximum efficiency, it is important to select and integrate video materials into the educational process correctly.

Key words: *foreign language professional communicative competence, innovative methods, future doctors, YouTube videos.*

Вступ. Сучасні виклики потребують модернізації вищої професійної освіти, найактуальнішим завданням якої є якісна підготовка фахівця відповідно до запитів суспільства. Сучасні технології значно розширюють кордони міжнародного співробітництва, що ставить нові вимоги до підготовки майбутнього лікаря. Задля здійснення ефективної професійної діяльності та забезпечення подальшого професійного зростання лікар повинен володіти необхідним обсягом професійних компетентностей, до яких входить здатність здійснювати іншомовну професійну комунікацію. Саме тому проблема формування іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів є досить актуальною.

Мета та завдання – схарактеризувати найефективніші інноваційні методи формування іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та завдань застосовувалися методи аналізу наукових джерел, синтезу для уточнення змісту понять «інноваційні методи навчання» та «іншомовна професійно-мовленнєва компетентність», методи порівняння, узагальнення.

Результати дослідження. У глобалізованому світі лікарям часто доводиться працювати з пацієнтами, що належать до різних країн та культур. Крім того, лікарі дедалі частіше стикаються з потребою вивчення досвіду роботи своїх зарубіжних колег через опрацювання значного обсягу професійної іншомовної інформації або через безпосереднє спілкування на семінарах, симпозіумах, медичних практикумах тощо. Іноземна мова є тим засобом, який дає змогу оперативно ознайомлюватися з новітніми досягненнями в медицині, краще розуміти потреби пацієнтів, забезпечувати високий рівень медичної допомоги й зменшувати бар'єри в комунікації. Саме тому знання іноземної мови професійного спрямування є невід'ємним складником мовленнєвої компетентності сучасного медичного працівника.

Аналіз відповідної літератури дав нам змогу окреслити основні тлумачення поняття «професійно-мовленнєва компетентність», яку слід трактувати як інтегральну якість особистості, що містить особистісні комунікативні якості, знання

про систему мови, уміння використовувати мовні поняття й засоби для ефективного спілкування в професійній сфері [3; 9].

Крім того, на думку низки вчених, наявність високого рівня іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності дасть змогу майбутнім лікарям:

- користуватися іншомовною фаховою спеціалізованою термінологією та граматичними структурами в процесі професійно-орієнтованого спілкування;
- інтерпретувати опитування пацієнта під час огляду, фізикального та клінічного обстеження;
- заповняти медичну карту амбулаторного чи стаціонарного хворого іноземною мовою;
- надавати рекомендації іноземною мовою щодо санітарно-профілактичних робіт тощо [6].

Перейдемо до тлумачення наступного важливого для нашого дослідження поняття «інноваційні методи навчання».

Інновації (від італ. *innovazione* – новизна, нововведення) – нові форми організації діяльності й управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства [2].

У педагогічних науках термін «інновація» теж має значну кількість тлумачень. Звернемося до найбільш відповідних для нашого дослідження. У контексті педагогічного процесу інновація, на думку І. Дичківської [4], означає введення нового в цілі, зміст, методи та форми навчання й виховання, організацію спільної діяльності викладача та студента. Інші науковці розглядають досліджуваний феномен як цілеспрямований і керований процес внесення змін в освітню практику через створення, поширення й опанування нововведень [8].

Погоджуючись із думкою О. Піддубцевої [7], вважаємо, що є багато інноваційних методів викладання іноземної мови на сучасному етапі розвитку педагогічної науки.

Як показала практика, одним із найдієвіших інноваційних методів формування іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів є використання YouTube-відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням.

Відеоматеріали є потужним навчальним засобом, що ефективно впливає не лише на когнітивні

процеси, а й на емоційну сферу здобувачів освіти. Ці матеріали допомагають підвищити концентрацію уваги студентів, мотивацію та інтерес до навчання, створюють атмосферу жвавості або релаксу, розвивають уяву й креативність. Крім того, використання відеоматеріалів дає змогу зробити заняття більш інтерактивним та емоційним [12].

YouTube-відео є унікальним функціональним базисом для розвитку іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності, адже вони збільшують об'єм лексичного запасу студентів, покращують кількісний склад засвоєних професійних термінів, розвивають у студентів навички аудіювання й говоріння [1].

Розглянемо поетапно авторський алгоритм роботи з YouTube-відеоматеріалами для закріплення тематичної лексики:

I етап – **вибір відеокліпу**. На цьому етапі слід вибрати якісне тематичне відео.

Наприклад, при вивченні теми «Лікування карієсу» студентами спеціальності «Стоматологія» ми пропонуємо переглянути відео YouTube-каналу *Mr. Bean Official* під назвою *At the Dentist* (<https://www.youtube.com/watch?v=J0cZK1c0wpE>).

II етап – **підготовка до перегляду (pre-watching)**. Пропонується ознайомити студентів з темою відео, а також активізувати їхню увагу щодо ключових термінів, які будуть використані в матеріалі.

На цьому етапі студентам можуть бути запропоновані такі завдання:

- визначте зміст відео за назвою;
- назвіть імовірні терміни, які можуть трапитися у відео;
- знайдіть визначення до термінів;
- зіставте терміни та малюнки;
- назвіть інструменти, які можуть трапитися у відео;
- опишіть застосування інструментів тощо.

III етап – **перегляд відео (watching)**. На цьому етапі студентам можуть бути запропоновані такі завдання:

- назвіть етап лікування на відео та інструменти, які застосовують;
- назвіть наступний етап лікування до того, як проглянете відео, тощо.

IV етап – **обговорення після перегляду (after-watching)**. Мета цього етапу – з'ясувати рівень засвоєння студентами виучуваного матеріалу, тому корисними будуть такі вправи:

- установіть правдивість чи хибність тверджень до змісту відеоматеріалу;

- виберіть правильну відповідь на запитання до відеоматеріалу;

- дайте відповіді на запитання по змісту відеоматеріалу;

- розставте речення, які передають зміст відеоматеріалу, відповідно до послідовності викладу інформації у відео;

- доповніть речення інформацією з відеоматеріалу тощо.

Наприклад, після перегляду вищезазначеного відео *At the Dentist* студентам запропоновано відповісти на такі запитання:

1. *How does the dentist call a small looking caries?*

2. *What happens when caries enters the tooth?*

3. *What is harder enamel or dentin?*

4. *Why does the dentist call water drilling both a friend and an enemy?*

5. *What are the advantages of low speed drill?*

6. *What does caries marker indicate?*

7. *Why are dentists usually silent?*

8. *What is used to etch the enamel?*

9. *What is CHX?*

10. *How long does the procedure last?*

11. *What material is used in the video?*

12. *What is the worst enemy of composite filling?*

V етап – **застосування вивченого лексичного матеріалу на практиці**. Мета цього етапу – закріплювати й тренувати мовний матеріал у різних ситуаціях спілкування. На цьому етапі завдання мають більш творчий і продуктивний характер, а саме:

- обговоріть побачене із сусідом, поділившись думками та враженнями від перегляду;

- коротко перекажіть зміст сюжету;

- складіть власні діалоги за розглянутою тематикою;

- розкажіть про власний досвід лікування цієї проблеми тощо.

Так, після перегляду відео *At the Dentist* студентам можна запрошувати розповісти про власний досвід лікування карієсу (як пацієнта або асистента стоматолога), розповісти про кумедні моменти.

Tell us about your own experience of caries treatment. Was it positive? Were there any funny moments during the treatment?

Отже, використання YouTube-відео на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням для студентів-медиків сприяє:

- **візуалізації матеріалу**: перегляд відео дає змогу краще зрозуміти складні концепції, адже студенти можуть не лише чути, а й бачити інформацію;

– *контекстуалізації*: використання реальних прикладів з медичної практики у відео допомагає студентам краще усвідомити, як мова використовується в їхній професійній діяльності.

– *залученню уваги*: відео можуть бути інтерактивними та цікавими, що підвищує мотивацію студентів до навчання.

– *гнучкості навчання*: студенти можуть переглядати відео будь-коли та в будь-якому місці, що дає їм змогу вчитися в зручний час.

Для досягнення максимальної ефективності важливо правильно вибрати та інтегрувати віде-

оматеріали в навчальний процес, забезпечуючи дискусії та практичні завдання, що допомагають закріпити матеріал.

Висновки. Отже, знання іноземної мови надає більше можливостей для професійного зростання через участь у міжнародних дослідницьких проєктах, можливість отримати гранти чи нагороди. Формування іншомовної професійно-мовленнєвої компетентності є важливим складником підготовки сучасного лікаря, яка допомагає йому бути успішним у глобальному медичному середовищі та забезпечувати високий рівень медичної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білозерська Т. В. Використання автентичних відеоматеріалів у навчанні студентів-перекладачів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. № 49. С. 262–264
2. Буга Н. Ю. Становлення наукової та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах. *Економіст*. 2006. № 9. С. 60–64.
3. Варданян А. О. Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький. 2017. 23 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
5. Коцюба Р. Б. Набуття навичок аудіювання за допомогою веб-орієнтованої методики вивчення іноземних мов. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2015. Т. 50, № 6. С. 120–127.
6. Крисак Л. В. Шляхи формування англійської професійно орієнтованої комунікативної компетентності майбутніх лікарів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Випуск 52. 2015. С. 148–150
7. Піддубцева О.І. Інноваційні методи формування професійної мобільності майбутніх фахівців-аграріїв. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія*. 2017. Вип. 277. С. 199–204.
8. Попова О.В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні в ХХ столітті. Харків : ОВС, 2001. 256 с.
9. Резунова О.С., Резунова В.В. Формування граматичної компетентності здобувачів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у немовних закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 1 (41). 336 с. С. 292–297
10. Терещук В. І., Ільченко А. М., Семенишина І. В. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти. *Академічні візії*. 2023. № 16. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/157>.
11. Хомишак О. Б. Англійські відеокліпи YouTube як засіб відновлення пізнавальної активності дітей молодшого шкільного віку в умовах війни. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023, Том 93, № 1. С. 29–48
12. Berk, R. A. (2009). Multimedia teaching with videoclips: TV, Movies, YouTube, and MTV in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*. 5 (1), 1–21.

REFERENCES

1. Bilozerska, T. V. (2014). Vykorystannia avtentychnykh videomaterialiv u navchanni studentiv-perekkladachiv [The use of authentic video materials in the training of future translators]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii «Filolohichna» [Scientific notes of the National University “Ostroh Academy”. Series “Philological”]. 49, 262–264 [In Ukrainian].
2. Buha, N.Iu. (2006). Stanovlennia naukovoï ta innovatsiinoï diialnosti u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Formation of scientific and innovative activity in higher educational institutions]. *Ekonomist* [Economist]. 9, 60–64 [In Ukrainian].
3. Vardanian, A. O. (2017). Formuvannia profesiino-movlenniïvoi kompetentnosti maibutnykh likariv [Formation of professional speech competence of future doctors]. *Extended abstract of candidates thesis*. Khmelnytskyi [In Ukrainian].
4. Dychkivska, I.M. (2012). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii : pidruchnyk* [Innovative pedagogical technologies: textbook]. Kyiv : Akademvydav. 352 [In Ukrainian].
5. Kotsiuba, R. B.(2015). Nabuttia navychok audiuvannia za dopomohoiu veb-orientovanoi metodyky vyvchennia inozemnykh mov [Acquiring listening skills using a web-based method of learning foreign languages]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia* [Information technologies and teaching aids]. 6, 120–127 [In Ukrainian].
6. Krysak, L. V. (2015). Shliakhy formuvannia anhlovnoi profesiino orientovanoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnykh likariv [Ways of forming English-speaking professionally oriented communicative competence of future doctors]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»*. Serii «Filolohichna» [Scientific notes of the National University “Ostroh Academy”. Series “Philological”]. 52, 148–150 [In Ukrainian].
7. Pidubtseva, O.I. (2017). Innovatsiini metody formuvannia profesiinoï mobilnosti maibutnykh fakhivtsiv-ahraryiv [Innovative methods of formation of professional mobility of future agricultural specialists]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho*

universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya : Pedagogika, psykholohiia, filosofia [Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. Series: Pedagogy, Psychology, Philosophy]. 277, 199–204 [In Ukrainian].

8. Popova, O.V. (2001). *Stanovlennia i rozvytok innovatsiinykh pedagogichnykh idei v Ukraini v XX stolitti* [Formation and development of innovative pedagogical ideas in Ukraine in the 20th century]. Kharkiv : OVS. 256 [In Ukrainian].

9. Rezunova, O.S., Rezunova, V.V. (2022). Formuvannia hramatychnoi kompetentnosti zdobuvachiv na zaniattiakh z inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u nemovnykh zakladakh vyshchoi osvity [Formation of grammatical competence of learners at Foreign Language for Specific Purpose lessons in non-language institutions of higher education]. *Pedagogichni nauky: teoriia ta praktyka* [Pedagogical sciences: theory and practice]. 1 (41), 292–297 [In Ukrainian].

10. Tereshchuk, V. I., Ilchenko, A. M., Semenyshyna, I. V. (2023). Innovatsiini tekhnolohii navchannia u zakladakh vyshchoi osvity [Innovative learning technologies in institutions of higher education]. *Akademichni vizii* [Academic visions]. 16. Retrieved from <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/157>. [In Ukrainian]

11. Khomyshak, O. B.(2023). Anhlomovni videoklipy YouTube yak zasib vidnovlennia piznavalnoi aktyvnosti ditei molodshoho shkilnoho viku v umovakh viiny [English-language YouTube video clips as a means of restoring the cognitive activity of primary school children in the conditions of war]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia* [Information technologies and teaching aids]. 93(1), 29–48 [In Ukrainian].

12. Berk, R. A. (2009). Multimedia teaching with videoclips: TV, Movies, YouTube, and MTV in the college classroom. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*. 5 (1), 1–21.